

JUTRANJE NOVI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIN

Izhaja vsak dan zjutraj, izven ponedeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvu Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/1. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marjiln trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglasi po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Izenačenje draginskih doklad.

Časopisje slovenskih demokratov se bavi, odkar je razpadla bivša koalicija, stalno z uradniškim vprašanjem in ne mine dan, da ne bi znova prezentiralo svoji publiki to ali ono očitane proti sedanjosti vladi. V uvodnih, katerih solzavost že nikakor ne more več vžigati, je nagomilene toliko samohvale, da tudi tistim, ki so doslej še nekaj dali na objektivnost tega časopisja, počenja presedati.

Prednost gre v tem oziru »Jutru«, ki je v strankarskopolični spekulaciji naravnost nedosegljiv. S tem pa se ni rečeno, da ne želimo stvarne kritike vladnega delovanja. Toda cilji, ki jih zasleduje ta prepričevalna gonja, so tako vidni, da človeku res ni treba posebnih bistroumnosti, če jih hoče natančno spoznati. »Jutro« pravi, da je g. poslanec Reiser v pretekli jeseni s pomočjo obeh svojih ožjih tovarišev ministra dr. Žerjave in posl. dr. Kukovca in celega demokratskega kluba iztisnil od finančnega ministra pristavek na revizijo doklad, ki bi se imela uveljaviti s 1. decembrom. Nato pa pristavlja, da ni bil s kumanudijevim načrtom nikdo zadovoljen, ker je le delno ugodil upravičenim zahtevam državnih nameščencev.

V gotovem oziru nas priznanje glavnega glasila slovenskih demokratov veseli. Priznanje namreč, da se v demokratskem poslanskem klubu takrat, ko je to nad vse pereče vprašanje z vsvo najustojeno trkalo na duri, g. Kumanudij ni zdelo vredno, ozirati se na predloge posl. Reiserja. Ljudje, ki so si nadeli naziv »demokrat«, so torej pripustili, da je finančni minister — torej delegat poslanskega kluba — hotel prezirati stvarne in utemeljene zahteve po demokratični poslanski zastopnosti uradništva. Je to kuriozum, ki mu ne najdemo hitro primere. Predpostavka je bila prozorna: poslanci in strankini organi lahko razširjajo hvalo doveznosti stranke, ki je dosegla, da se je vrglo državščencem vsaj nekaj drobtin, očitanje, češ, da se ni doseglo kolikor toliko zadovoljive rešitve uradniškega vprašanja pa se mirno zvali na — ministra.

Skratka: demokrati so se oprijeli taktike obljubovanja. V klubu so se stalno izdelovali načrti za rešitev uradniškega vprašanja, ko je pa vsa stvar priromala na mizo g. ministra, je on črtal in reducirat le zahteve kluba po svoji nvidevosti. Toda Bog varuj, da bi se bil kdorkoli v tistih časih držnil kritikovati ta »demokratični« ustroj stranke, v kateri se je uveljavil upliv od zgoraj.

Zdi se, da so demokrati zamerili finančnemu ministru dr. Stojadinoviču njegovo iniciativnost. Na Narodno radikalno stranko se je z Miklošiče ceste že od nekaj streljalo iz težkega kalibra, in očiti »konzervativnost«, reakcionarnost itd. so stalno krasili refleksije uvodnih člankov. Da je minister, ki je izšel iz »agrarne, skrajno konzervativne« stranke, vzel provizorično ureditev gnotnega vprašanja državnih nameščencev sam v roke, tega pač v nasprotnem taboru ne morejo pojmovati.

Narodna radikalna stranka res ni imela v zakupu dovoljne ureditve gnotnega položaja državnih nameščencev in ni trgovala z obljubami, ki bi jo mogle kompromitirati. Če se je torej njen predstavnik v vladi, ki je sestavljena izključno iz pristašev NRS, na lastno pest zavzel za začasno rešitev tega nujnega vprašanja, je to ne samo razumljivo, marveč neizogibno.

Nehajte vendar enkrat izrabljati bedo državnih nameščencev v politične namene, saj jim ob pravem času niste znali pomagati!

RAPALSKA POGODBA.

Beograd, 2. febr. (B) Včeraj se je vršila v ministrstvu za zunanje stvari konferenca o izvedbi konvencije o rapalski pogodbi. Prisotna sta bila poslanika Ljuba Nešić in dr. Rjbar, nadalje general Ljuba Milič in dalmatinski namestnik Metličić.

Beograd, 2. febr. (Z) Naša vlada je prejela iz Rima obvestilo ministrskega predsednika Mussolinija, ki sporoča, da bo takoj po sestanku italijanskega parlamenta ratificirana rapalska pogodba.

Atentat na bolgarskega min. predsednika Stambolijskega.

Solun, 1. febr. (Z) »Independance« poroča iz Solije: Ko je včeraj ministrijski predsednik Stambolijski stopil iz poslopija sobiranja, so vrgle štiri osebe proti njemu bombo in oddale nanj nekaj streliv. Njegov sofer in en re-

dar sta bila ubita, njegov tajnik pa je bil ranjen. Redarji so prišli dva napadalca, ki pripadata makedonstvujskim. Povod za napad so bile najbrže zadnje izjave, ki jih je podal Stambolijski o bolgarskih četaših.

Lausannska mirovna konferenca.

London, 2. febr. (K) Kakor poročajo »Times«, so se izgledi za povoljno rešitev spornih točk na mirovni konferenci v Lausanni zopet poslabšali.

Pariz, 2. febr. (K) Po očitno inspirirani vesti »Journala des Debats« je angleško zunanje ministrstvo potrdilo, da je francoski ministrijski predsednik Poincaré v sredo dopoldne poslal angleškemu veleposlaniku v Parizu noto, v kateri opravičuje stališče Francije do Turčije in dokazuje, da podpis posebnega dogovora nikakor ni v neskladu s paktom z dne 14. decembra, po katerem se velesile zavezujejo, da ne bodo sklenile posebnega miru s katerokoli sovražno državo. Ta vest »Journala des Debats« potrjuje ono, kar je včerajšnji »Temps« pojasnjuječe objavil o vznemirjenju, ki je nastalo vsled njegovega poročila. List izjavlja, da je francoska vlada v resnici sporo-

čila raznim medzavezniškim vladam, da po njenem mnenju nima načrt lausannske mirovne pogodbe končnoveljave oblike. Francoska vlada naglašuje svoje miroljubne namene in je pripravljena, nadaljevati pogajanja v Lausanni ali pa kje drugod. Ta vest z dne 29. januarja se je zamenjala z brzojavko, ki jo je ministrijski predsednik Poincaré poslal 26. januarja Mustafi Kemalu. Oficiozen demant je potrdil to zameujavo.

London, 2. febr. (K) Listi poročajo iz Lausanne, da je izmed paša dobil pooblastilo, da podpiše mirovno pogodbo in skuša doseči koncesije.

Angora, 2. febr. (K) Vest, da izročitev mirovne pogodbe ne pomenja ultimata, je tukaj ugodno vplivala. Napetost je ponehala. Smatra se, da se sovražnosti ne morejo obnoviti.

Dogodki v Poruhrju.

ZAPRTJE PORUHRJA. — DEMONSTRACIJE PROTI ANTANTI IN POLJAKOM. — ZASTOJ PROMETA.

Düsseldorf, 2. febr. (B) Zaprtje Poruhrja se je izvršilo brez incidenta. V Düsseldorfu je bil aretiran brzojavni ravnatelj in dva višja poštna uradnika, v Duisburgu pa brzojavni ravnatelj.

Frankfurt, 2. febr. (K) Pred hotelom Carlton, v katerem je nastajena antantna komisija, je prišlo včeraj do demonstracij. Množica je začela groziti in je skušala vdreti v hotel. Stevilni redarji so ustavili demonstrante. Do resnih incidentov ni prišlo.

Berlin, 2. febr. (K) »B. Z. am Mittag« javlja iz Kraljeva, da so bile tamkaj snoči Francozom sovražne demonstracije, zlasti pred francoskim konzulatom, kjer je množica razbila vse šipe. Redarji, ki so hitro posegli vmes, so preprečili nadaljne izgrede.

Varšava, 2. febr. (K) Pri včerajšnjih demonstracijah v Kraljevu je množica pobila šipe na poljskem konzulatu in podrla vežna vrata. Redarji

so razkropili demonstrante. Poljski konzulat je ustavil svoje delovanje. Tudi pred poljsko konzularno agencijo v Lycku je prišlo do izgrede.

Mainz, 2. febr. (K) Osebe drž. izvoznega urada v zasedenem ozemlju je predložilo medzavezniški porenjski komisiji skupno ostavko.

Düsseldorf, 2. febr. (K) Nemci so prerežali kabel Dortmund-Düsseldorf. Tukaj vlada popoln mir. Kavarnarje so zaprli. Promet z živilskimi vlaki za zasedbene čete je dovoljen.

Berlin, 2. febr. (K) Zopora premoga ob meji Poruhrja, ki so jo odredili Francozi in Belgijci ima že za posledico velik zastoj v prometu. Računa se, da bo v treh ali štirih dneh promet popolnoma zastal.

Essen, 2. febr. (K) Višji železniški uradniki so dobili od zasedbenih oblastev poziv, naj določijo delegata, ki bi posredoval med njimi in Francozi. ad Lausamska konferenca.

Angleško stališče napram reparacijam.

London, 2. febr. (K) Poslanec Davidson, parlamentarni zasebni tajnik ministrskega predsednika Bonar Lawa, je imel v Harpendenu govor, v katerem je izjavil, da mora samostojna akcija francoske vlade uničiti vsako upanje, da bi Nemčija plačala vojno odškodnino. Ker je Nemčija opustošila Francijo, jo mora zopet obnoviti; toda francoska zasedba Poruhrja bo popolnoma onemogočila vsako plačilo Nemčije.

Naš rimski poslanik odpoklican.

Beograd, 2. febr. (Z) Včeraj je bila v ministrstvu za zunanje stvari konferenca, katere so se udeležili minister dr. Ninčič ter poslanika Ljuba Nešić in dr. Rjbar. Razpravljali so o premeščanju naših poslaniškov v inozemstvu. Sklenilo se je, da pride dunajski poslanik Tiča Popović v Tirano, tamošnji poslanik Ljuba Nešić v Prago, rimski poslanik Antonijević se pa odpokliče in na njegovo mesto pride dosedanj pomočnik zunanjega ministra Panta Gavrilović.

ČESKOSLOVAŠKO - MADŽARSKA MEJA.

Pariz, 2. febr. (K) Zastopniki Čkoslovaške in Madžarske so pristali na razsodbo Društva narodov v vprašnju določitve čkoslovaško-madžarske meje.

KAROLY IN BELA LINDER V BEOGRADU.

Beograd, 2. febr. (Z) Včeraj popoldne je sprejel zunanji minister dr. Ninčič Madžarskega grofa Karolyja in Belo Linderja.

NOVI POMOČNIK NOTRANJEGA MINISTRA.

Beograd, 2. febr. (B) Kralj Aleksander je podpisal ukaz, s katerim se Branko Trifunović postavlja za pomočnika notranjega ministra.

KUMANUDI ZOPET VSEUČILIŠKI PROFESOR.

Beograd, 2. febr. (Z) Profesor-ski zbor pravniške fakultete tukajšnje univerze je predlagal bivšega finančnega ministra dr. Kosto Kumanudija za profesorja upravnega prava. Dr. Kumanudi bo predaval splošni del upravnega prava, dr. Sagadin pa posebni del.

Davidovičeva izjava.

Beograd, 2. febr. (B) Predsednik demokratske stranke Ljuba Davidović objavila v tukajšnjih listih svojo izjavo, ker so ga radikalni listi baže napadli. Med drugim pravi Davidović, da je Nikola Pašić izbral gotova nesoglasja med njima in da je latentno krizo svoje vlade na mah rešil. Davidović veli, da je šel razvoj dogodkov po pravilni poti in v duhu njegovih idej.

Izgredi v Celju.

DEMOKRATSKI ČLANI NACIJONALISTIČNE ORGANIZACIJE NAPADLI NEMŠKO ZABAVNO PRIREDITEV. STRELJANJE IN POBIJANJE ŠIP. OGROMNA ŠKODA.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Celje, 2. febr. Sinoči so priredili tukajšnji Nemci svoj običajni »lovski ples«, ki se je vršil v hotelu »Union«. Pod pretvezo, da je plesna prireditev naših državljanov nemškega jezika protidržavna demonstracija, so pozvali demokratski voditelji v nacionallistični organizaciji »Orjuna« včlanjeno demokratsko mladino, ki je napadla nepolitično, zabavno prireditev državljanov nemške narodnosti. Kako trivljna je trditve, da je bil ples protidržaven, je dovolj jasno razvidno iz tega, da je bila polovica čistega dobička plesne prireditve namenjena vojnim invalidom, polovica pa celjskim mestnim ubožcem. Napadalcu so prišli oboroženi s samokresi, kar priča, da so vsa njihova miroljubna in idealna pravila le slepilo. Streljali so v kavarno in v stanovanje kavarnarja Kosa ter napravili s pobijanjem šip za okoli 25.000 Din škode. Nameravali so tudi streljati v kavarno »Union« in tudi tam razbiti šipe, kar pa je varnostna oblast pravočasno preprečila. Vsi resnično narodni krogi, ki jim narodna in državna zavest ni samo agitacijsko sredstvo proti svojim političnim nasprotnikom, se zgražajo nad tem početjem nahujskane, neodgovorne mladine, ki jo izrablja demokratska stranka v svoje agitacijske svrhe.

Drugo poročilo.

Celje, 2. febr. Sinoči so imeli v Celju Nemci svoj Planinski ples, ki ga imenujejo »Jagaball«. V Celje je prišlo zaradi tega plesa okrog 50 do 60 »orjunašev«. Dvorana, kjer so imeli Nemci ples, je bila zastražena od orožnikov in od oddelka poštvoja. »Orjunaši« so hoteli ples preprečiti in so zahtevali, da morajo Nemci tekom pol ure izprazniti dvorano. Nemci so imeli baje do 5. ure zjutraj dovoljenje, razšli so se pa že okrog pol ene ponoči. Nato so Nemci baje izzivali, nakar so »orjunaši« reagirali. Nato so odšli pred Narodno kavarno, kjer je zbirališče Nemcev in so razbijali. V kavarni sami so napravili veliko škodo. Govori se tudi, da so streljali. Škode je okrog 200.000 kron.

Z ozirom na te dogodke je izdala pokrajinska uprava nastopni poziv:

Nam, št. 131.

Rojaki! Slovenci!

Sinoči je bilo Celje prizorišče obžalovanja vrednih dogodkov. Nekaj domaćih, nekaj pa od drugod prispelih mladih ljudi, katerih idealizem zlorablja gotovi brezvestneži v samopašne svoje namene, vzelo je brezpomembno nemško veselico, ki se je prav pod tistim imenom in v istem obsegu vršila tudi že lani in predlanskem, ne da se je na tem kdo izpodtikal, za povod nasilnega nastopa proti državljanom nemške narodnosti v Celju. Peščici teh mladeničev uspelo je kljub obsežnim varnostnim ukrepom razbiti v neki kavarni šipe ter povzročiti približno 100.000 kron škode.

Po ustavi zajamčena je vsakemu našemu državljanu ne glede na narodnost in vero varnost življenja in imetja. Včerašnje početje v Celju naperjeno je bilo torej proti temeljni določbi ustave in je zločin nad državo. Zločin nad državo je pa tudi zato, ker morejo taki dogodki roditi našim srcem neizmernega gorja ter izpodkopavati jako občutno naš ugled in v posledici tega tudi kredit naše države.

Rojaki! Deloval sem za ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev in za sedanje državo tega imena že takrat, ko je to pomenilo nositi svojo glavo na trg. Ničesar si torej iskreneje ne želim, ko da gre ta naša država s sodelovanjem vseh svojih državljanov, gledna in spoštovana po vsem svetu, v mirnem razvoju svoji lepi bodočnosti nasproti. Kar najresneje torej svarim pred ponavljanjem podobnih dogodkov. Ako bi te moje besede ne zalegle, pa izjavljam, da mi je ostalo dovolj trdne volje in energije, nastopiti z vsobezobzirnostjo in strogostjo proti rušilcem javnega reda in miru, ki morata biti in ostati temelj naše države.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1923.

Pokrajinski namestnik:

Ivan Hribar.

Volilno gibanje.

ODGODENA POGAJANJA MED NARODNIMI RADIKALCI IN DEMOKRATI V SARAJEVU. — NAŠI KANDIDATI.

Beograd, 2. febr. (B) »Novi List« poroča iz Sarajeva, da so pogajanja med narodnimi radikalci in demokrati o sodelovanju pri prihodnjih volitvah trenutno odgoda, ker zahtevajo radikalci pojasnila zaradi zadržanja demokratov v banjaškem in tuzlanskem volilnem okrožju.

Beograd, 2. febr. (B) Minister za pošto in brzojave Velja Vukičević odpotuje danes v Piro, kjer se udeleži zborovanja Narodne radikalne stranke za niški srez, kjer bo izvoljen za kandidata.

Beograd, 2. febr. (B) V nedeljo se vrši v Sremski Mitrovici velika konferenca Narodne radikalne stranke, na kateri se bodo določili kandidati za

sremsko županijo. Nosilec liste v tem volilnem okrožju bo Nikola Pašić, sreški kandidati pa bodo Vojislav Janjić, Milan Nedeljković in Žarko Miladinović. Ostali kandidati še niso določeni, to pa se bo zgodilo na sreških zborovanjih.

Beograd, 2. febr. (B) Za nosilca narodne radikalne liste v volilnem okrožju Pančevo—Bela Crkva bo izvoljen minister Žarko Miladinović, dočim bodo sreški kandidati določeni tekom meseca na sreških konferencah. Finančni minister dr. Stojadinović bo postavljen kot sreški kandidat v Srezu Bela Crkva—Vršac, ni pa izključeno, da bo kandidiral še v kakem drugem Srezu tega volilnega okrožja.

Vprašanje južne železnice.

Beograd, 2. febr. (Z) Konferenca zastopnikov držav, po katerih ozemlju potekajo proge južne železnice, je bila sklicana za 5. februarja v Rim, sedaj pa je bila preložena na 16. t. m. Sklenilo se je, da se dne 7. ali 8. t. m. sestanejo zastopniki naše in italijanske vlade k predkonferenci, na kateri naj bi se izmenjale misli med predstavniki obeh vlad in južne železnice, da bi se našla čim ugodnejša rešitev v skladu z določbami saintgermainске in trianonske mirovne pogodbe. Doznava se tudi, da sta bili naši komisiji predloženi dve rešitvi, in sicer ali odkup, ali pa zakup. Vlada ima to samo potrditi, toda v smislu pogodbe, ki jo je južna železnica sklenila s bivšo avstro-ogrsko monarhijo in ki je za udeležene države zelo važna. Pred potekom koncesije se mora omrežje južne železnice odkupiti le v celoti in ne le en del. Položaj je danes tak, da je z razdelitvijo avstro-ogrske monarhije prišla južna

železnica pod razne države in bi se torej moralo tudi njeno omrežje razdeliti v sporazumu z našo, avstrijsko, madžarsko in italijansko vlado. Izgledi za tak sporazum so sedaj zelo slabi z ozirom na Avstrijo in na Madžarsko, ki tega danes ne morejo storiti. Zaradi tega se mora iz vsega tega sklepati, da se bo rešitev naša najbrže na ta način, da vzamejo te štiri države one proge južne železnice, ki potekajo po njihovem ozemlju, v zakup in da jih same obratujejo. Pogojev za zakup je več. Po obstoječih pogodbah bi se družbi južne železnice za omrežje, ki se nahaja na našem ozemlju, moralo zagotoviti 20% kosmatih dohodkov ali vsaj pet milijonov zlatih frankov na leto. Ako sprejmejo te pogoje tudi italijanski delegati, se bo dalo vprašanje južne železnice lahko rešiti na konferenci v Rimu. Koncesija južne železnice poteka leta 1960.

Borzna poročila.

— Zakonska zvestoba. V Trstu je živel s svojo mlado, ženko in otrokom 24 letni Vinko Forzara. Premagala ga je maideniška narav in zaljubil se je v neko sedemnajstletno deklico. Ne ozira se na ženi objubljeno večno zvestobo, ne da bi mislil na svoje očetov-

— Društvo I. ljubljanskih postreškov priredi 3. februarja t. l. svoj družabni večer, na katerega se vabijo vsi prijatelji društva. Za zabavo in plačo je preskrbljeno. Vstopnina 5 Din. Kdor se hoče prosto zabavati, naj ne zamudi ugodne prilike.

Ceškoslovaški gen. konzulat, Breg
štev. 8, I. nadstr.
Francoski konzulat, Krekov trg 1.
Avstrijski konzulat, Turjaški trg št.
4, II. nadstr.
Italijanska delegacija, Zrinjskega ce-
sta štev. 3, I. nadstr.

namera odklonjena, niti se ni poštevalo dejstvo, da je bilo pred vojsko 45% ruskih pivovarnic upravljano od Čehov. Današnji režim na Ruskem vedno bolj odpira vrata Nemcem, katerim neki nemški Žid, ki zavzema od-

**Zahtevajte v vseh javnih lokalitih
JUTRANJE NOVOSTI!**

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Drobtine.

* Zgodba o srečnem zakonu. Čan-King, sin bogatega in uglednega Kitajca, se je v času, ko je študiral na neki ameriški univerzi, zaljubil v mlado študentko. Njegov starši niso hoteli privoliti v to, da se vzameta. Toda kljub temu sta se Kitajec in Američanka poročila. Starši dekleta so namreč privolili. Mladi par se je podal v Shanghai, kjer je dobil Čan-King službo na tamkajšnjem učilišču. Ženi, katere je gospodinjila z angleškim številnikom na plin, je streglo troje izurjenih kitajskih služkinj. Pomanjkanja poslov torej ni bilo. Dalje časa je vladala harmonija. Kitajski starši so se polagoma vdali v dejstvo. Američanka je postala »prva snaha«. Vzljubila je taško in ostale kitajske sorodnike z vso iskrenostjo. Toda konzervativni starši so zahtevali, da mora sin imeti — po stari šegi — še drugo ženo, seveda Kitajko. Temu se je Čan-King odločno upri in — zmagal. Bil je že tako »amerikaniziran«, da je sprejel neko službo v Ameriki. Usoda pa je hotela, da je umrl, še preden sta se izkrcala. »Ti si moje vse na svetu«, so bile njegove zadnje besede. Mlada vdova pripoveduje zgodbo tega srečnega zakona v knjigi, ki je nedavno izšla v Londonu. Knjigo poklanja pisateljica »svojim kitajskim staršem«. Žena zatrjuje, da je zvesto delila težave svojega moža in da je iskreno vzljubila njegovo ljudstvo. Knjiga nosi pečat verjetnosti, toda iz edinega slučaja tega mešanega zakona se ne more deducirati splošnik zaključkov.

* Zračna prometna zveza Praga-London. Na zborovanju londonske trgovske zbornice je poročal Samuel Hore o uvedanju obratovanja z letali med Prago in Londonom. Potovanja iz enega glavnega mesta v drugo bo trajalo sedem ur.

* Tepeni urednik. Urednika pariškega dnevnika »Journal« sta dva moža pretepla s palicami, ker sta se čutila užaljena vsled nekega članka, ki ga je priobčil imenovani list. Urednik je bil precej poškodovan na glavi. Napadalca je spravila policija na varno.

* Visoka šola v Ameriki. V Ameriki je nastala prava borba za in proti visokim šolam. Po statistiki obstaja v Ameriki 500 visokih šol, med temi 200 popolnih univerz. Število visokošolcev se je od leta 1910 zvišalo za 215.000 in grobo danes 400.000. Amerikanci se

in znasa danes 400.000. Amerikanci se boje, da bi šolstvo v tem razmerju napredovalo, ker bi l. 1973 obstojalo celokupno prebivalstvo Amerike samo iz profesorjev in dijakov.

* Nemški učenjak umrl od gladu. V Dražanih je umrl po dolgotrajni in mučni lakoti učenjak, ki je zivil vse tovrni sloves: Hugo Hayn, autor dela »Bibliotheca Germanorum Erotica et Curiosae«. Moža je odredila smrt par dni po njegovem 80. rojstnem dnevu. Svojo dragoceno biblioteko je večinoma razprodal, ker mu je primanjkovalo sredstev za življenje.

* **Ladja smrti.** Iz Aten poročajo: V huko Pirej je prispela te dni ladja, ki je odplula iz neke maloazijske luke. Prevažala je 1600 potnikov. Med vožnjo je na ladji izbruhnil legar in kože. Trupla od 37 na legarij umrlih potnikov so med vožnjo pogrezli v morje. Pri do-

med vožnjo pogreznih v morje. Na hodu v Pirej je umrlo nadaljnjih 25 oseb. Mnogo se jih še bori s smrtno. Pristaniška sanitetna uprava je prepovedala potopitev teh trupel ter je odredila, da se jih mora sežgati v kotlih parnika...

* Kongres poljskih beračev. Kakor poročajo poljski listi, se je pretekli teden vršil v Varšavi kongres »profesionalnih« beračev. Ustanoviti si hočejo

organizacijo z legaliziranimi pravili. — Varšavski berači se posebno hudojejo nad berači iz drugih mest; vsak naj po

njih nazorih obhodi svoj okoliš in naj ne dela drugim nepotrebne konkurence. Med drugim so sprejeli resolucijo, ki pravi, da se milodarov v znesku pod

20 poljskih mark ne sprejema. Kako bi
le izgledalo, če bi analogno tudi vlo-
milci ustvarili tako organizacijo in se
pod visoko konvencionalno kaznijo obve-
zali nehati tobiti — recimo — izpod

zali, nobene tatvine — pečino — izpou
en milijon izvršiti.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last zvezne tiskarne v Ljubljani.

Iz društvenega življenja.

— Društvo I. ljubljanskih postreškov priredi 3. februarja t. l. svoj družabni večer, na katerega se vabijo vsi prijatelji društva. Za zabavo in plačo je preskrbljeno. Vstopnina 5 Din. Kdor se hoče prosto zabavati, naj ne zamudi ugodne prilike.

VELIKI PUSTNI KORZO
»SLAVČEVA MAŠKERADA«
PUSTNA NEDELJA 11./2.
V VSEH PROSTORIH HOTELA
»UNION« V LJUBLJANI

Sport in turistika.

—Elitni športni ples, svetilčna reduta
sportnega kluba Primorje se vrši danes
3. februarja ob 20. uri v veliki dvorani
Narodnega doma. Vstop le proti vabilu,
akademiki in člani proti izkaznici.

— Cvetlična reduta. Člani in članice sportnega kluba »Primorje« se vabijo k polnoštevlini udeležbi. Posebna vabila se jim niso doposlala.

Konzulati v Ljubljani.

Ceškoslovaški gen. konzulat, Breg
štev. 8, I. nadstr.
Francoski konzulat, Krekov trg 1.
Avstrijski konzulat, Turjaški trg št.
4, II. nadstr.
Italijanska delegacija, Zrinjskega ce-
sta štev. 3, I. nadstr.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CONCERNING THE

LEWIS & CLARK NATIONALITY V. LEBLANC

Emil Gaboriau:

Akt štev. 113.

Roman.

(Nadaljevanje.)

»Dobro je, prijatelj moj,« je rekel komisar: »lahko greste.«

Ko je Anzelmo odšel, je pričel Fanferlot zopet s preiskovanjem. Odprl je vrata, po kateri se pride na stopnice.

»Kam vedejo te stopnice?«

»V mojo sobo,« je odgovoril Fauvel.

»Ali je to ona soba, kamor so me bili prej peljali?« je vprašal nato komisar.

»Ona.«

»Rad bi si jo ogledal in preiskal vhod,« je izjavil Fanferlot.

»Lahko,« je odgovoril Fauvel. »Pojdite z menoj, tudi vi, Prosper!«

Osební uradni prostori gospoda Fauvela so obstojali iz dveh prostorov; najprej je bil tu bogato opremljeni sprejemni salon in poleg je bila delavna soba, v kateri je stala ena sama velikan-ska pisalna miza ter štirje naslanjači, na vsaki strani kamina pa je stala omara s predali in sekretar. To je bila vsa oprema.

Oba prostora sta imela troje vrat; ena so šla na tajne stopnice, druga v bankirjevo spalnico, in tretja, skozi katera so prihajale stranke, v vežo in na glavne stopnice.

Z enim samim pogledom si je zapomnil Fanferlot ves inventar. Videti je bil zlovojen, kakor da se mu upanje ni uresničilo, da ni našel ničesar.

»Pojdimo tja,« je rekel.

Odšel je v sprejemni salon in bankir in komisar sta mu sledila.

Prosper je ostal sam v pisarni. Dasiravno so mu bile vse misli zmedene, si je bil vendar svest, da se mu je stališče od trenutka do trenutka poslabšalo. Sam je bil hotel boj s svojim principalom, ki se je sedaj vnel in sprejel je ta boj. Od tega hupa ni bilo več v njegovih rokah, da se odtegne boju ali pa da odvrne od sebe morebitne posledice. Morala sta boj bojevati brez prizanašanja in brez umiljenja, z vsem orožjem tako dolgo, da bo eden izmed obeh podlegel in plačal poraz s svojo častjo.

Le predobro je občutil nesrečnej, kako nenakano je bilo stališče in spoznanje težavnega položaja ga je potrla.

Nikdar bi se mu ne bilo zdelo mogoče, da bi izpolnil njegov šef svoje grožnje; saj je imel v pravdi, ki se je morala sedaj pričeti, izgubiti Fauvel prav toliko in še mnogo več, kolikor on, njegov uslužbenec.

Zgrudil se je na stol pri kamnu in najtemnejše misli so mu prihajale. Naenkrat so se odprla vrata do bankirjeve spalnice in vstopila je mlada, izredno lepa deklica. Bila je vitka in visokorasa. Jutranja njena obleka, prepasana s svilnim trakom, je dala spoznati vso njeno lepoto. Mile globoke oči so gledale iz obraza, ki je spominjal v svoji motni ble-doti na belo kamelijo; njeni lepi črni lasje, le nalahno pritrjeni s glavnikom iz želvovine, so padali v gostih kodrih na polen vrat.

Bila je to gospoda Fauvela nečakinja Madelajna, o kateri je bil prej govoril.

Ko je zagledala Prosperja v sobi, kjer je očitno mislila, da se nahaja stric sam, se ji je nehote izvil vzklík.

Prosper je skočil s stola, kakor da ga je zadel električen udarec; ugasle oči so se mu zaiskrile, kakor da je stopil angel upanja pred njega.

»Madelajna,« je vzklíknil, »Madelajna!«

Mlada deklica je zardela kakor roža. Prvi trenutek je hotela oditi ter stopila korak nazaj; ker pa ji je stopil Prosper korak nasproti, je zmagalo čustvo, ki je bilo močnejše, kakor njena volja in dala mu je roko, ki jo je spoštljivo stisnil. Zmiedena sta obstala in se nista ganila in nihče se ni upal v svojem razburjenju ozreti se na drugega. Toliko sta si imela povedati, da nista vedela, kje naj začneta, in zato sta molčala oba. Končno je šepnila Madelajna s komaj slišnim glasom:

»Vi, Prosper, vi!«

Te besede so pretrgale molk. Blagajnik je izpustil belo roko, ki jo je bil obdržal v svoji roki, in s silno trpkim glasom je rekel:

»Da, pač sem še Prosper, ki ga poznate izza svojih otroških let, a danes me dolže in obtožujejo tatvine; Vaš stric me je pravkar izročil sodni in predno mine dan, me aretirajo in vržejo v ječo!«

Madelajna se je silno prestrašila, njen pogled je izražal najgloblje sočutje.

»Moj bog!« je vzklíknila, »kaj hočete reči s tem?«

»Kaj, gospodična Madelajna, vi ne veste ničesar? Ali vam gospa teta in bratranca nista ničesar povedala?«

»Ničesar. Svoja bratranca sem danes zjutraj komaj videla in teta je tako bolna, da sem hotela v svoji skrbi za njo pravkar poklicati strica. Toda, za boga, govorite vendar! Kaj se je zgodilo?«

Blagajnik se je obotavljal. Zdelo se mu je morda, da mora odpreti Madalejni svoje srce in ji razodeti svoje najbolj tajne misli; spomin na nekaj, kar je preteklo, pa mu je udušil zaupljivo razpoloženje. Žalostno je zmajal z glavo in odgovoril:

»Hvala Vam, gospodična Madalejna za ta znak vašega sočutja, brez dvoma zadnji, ki sem ga deležen od vas. Dovolite mi pa, da vam prihranim s svojim molkom žalost in sebi bol, da bi moral zardeti pred vami.«

Madelajna ga je prekinila z zapovedujočo kretnjo:

»Hočem vedeti!«

»Žal, le prerano zveste za mojo nesrečo in mojo sramoto,« je odgovoril Prosper, »in potem, da, potem si boste gotovo čestitali k onemu, kar ste storili.«

Še nadalje je silila v njega, toda sedaj je prosila in ni več ukazovala; Prosperjev sklep pa je bil že storjen.

»Vaš stric je s policijskim komisarjem in enim agentom tu poleg,« je rekel, »vsak trenutek lahko vstopijo. Prosim vas, odidite, predno vas vidijo tu...«

Pri teh besedah jo je potisnil kljub temu, da se je lahko branila, nekoliko nazaj in posrečilo se mu je zapreti vrata za njo, predno sta se še policijski komisar in Fauvel vrnila. Ogledali so si bili sprejemni salon in velike stopnice in torej niso mogli slišati o tem, kar se je bilo v tej sobi godilo, ničesar. Zato pa je bil Fanferlot prisluškoval. Ta izborni detektiv ni pustil blagajnika iz oči, ker si je rekel: »Sedaj, ko misli, da je sam, bom mogel brati v njegovem obrazu; morda mi da kak nasmeš, kaka kretnja pojasnila.« Tako je prepuštil Fauvelu in komisariju preiskavo ter je opazoval na lastno pest. Opazil je bil, da so se odprla vrata in da je Madalejna vstopila; slišal je vsako besedo kratkega prizora in videl vsako kretnjo.

Res, ta prizor ni mnogo dokazal; iz vsakega stavka je bilo slišati, da je bilo med njima nekaj, o čemer nista hotela govoriti; Fanferlot pa je bil dosti spreten, da je mogel uganiti skrito misel. Bila je to sicer le sumnja, toda vendar sumnja, slutnja, točka, katere se je hotel oprijeti.

Vprašal se je, ali ne skriva preteklost teh dveh kako njemu neznano dramo; nasprotno s policijs-

skim komisarjem, ki je bil skeptik, je imel detektiv močno vero v slabo.

Mladi mož, si je mislil, ljubi deklico. To pri njeni lepoti tudi res ni nič čudnega. Ona mu vrača ljubezen, saj je tudi on prav čeden človek. Seveda bankirju to razmerje ni ljubo in ker se ni mogel ravnim potom oprostiti tega neljubega ljubimca, si je prav spretno izmislil to tatvino.

Tako se je po mnenju Fanferlota bankir krafkoma sam okradel, in nedolžni blagajnik je bil samo žrtev ostudne intrige. To spoznanje pa je Prosperju hipno le malo pomagalo, ker je bil Fanferlot v svoji častihlepnosti sklenil, da ohrani svoje domnevanje zase.

»Sedaj naj le gredo oni svojo pot,« je sklenil, »jaz pa pojdem svojo. Če pozneje po neprestanem opazovanju in raziskovanju ter po vztrajnem delu združim podlage lepe in pravilne obsodbe, strgam temu podležu krinko z obraza.«

Gorel je od veselja. Končno je vendar našel zločin, ki naj mu prinese slavo. Ničesar ni manjkalo, niti sovražnih nagibov, niti tajnosti, niti romantično senzacionalnega okvirja, ki sta ga dajala Prosper in Madelajna.

Naloga je bila videti težavna, skoraj nerazrešljiva; Fanferlot, veverica, pa je zaupal v svoj nos...

Obisk v zgornjem nadstropju je bil med tem končan in vrnilo so se v Prosperjevo pisarno.

Policijski komisar, kakor je bil ob svojem prihodu miren, je prihajal čedalje bolj v skrbi. Prišel je trenutek, ko je moral priti do sklepa, očitno pa še ni bil odločen.

»Kakor vidite, gospoda moja,« je pričel, »je naša preiskava le potrdila naše prvotno mnenje.«

Fauvel in Prosper sta nemo pritrdila.

»In vi, gospod Fanferlot,« je nadaljeval komisar, »kaj mislite?«

Detektiv ni odgovoril.

S povečalnim steklom je ogledoval ključavnico blagajne. Izražal je tako neprilajeno presenečenje, kakor da je pravkar našel nekaj silno važnega.

Fauvel, Prosper in policijski komisar so vstali ter vsi razburjeni stopili k agentu.

»Ali ste kaj našli?« je vprašal bankir.

Zlovoljen se je obrnil Fanferlot. Očital si je, da svojega vtiska ni boljše prikril.

(Dalje sledi)...

Izdaja serij „Stenskih reklamnih načrtov trgovsko-prometnih središč in kopališč kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev“:

J. Zorman-ovo anončno in reklamno podjetje, LJUBLJANA Gledališča ul. 2 — Telefon 231

Generalno zastopstvo „Gledališkega Lista“, zastopstvo „Jugoslavenskog Lloyd“ za Slovenijo.

Tekoči račun pri „Jadranski banki“ in „Trgovski banki“, poštno-ček. račun 12.866 v Ljubljani;

priporoča p. n. uradom, zdraviliškim komisijam, trgovcem, hotelirjem in kavarnam svoje umetniško dovršene izdaje serij „Stenskih reklamnih načrtov“ Jugoslav. mest in kopališč po ugodnih cenah!

: Za leto 1923 :

Žepna koledarja

v dveh lično izdelanih oblikah 12x7 in 6x4 cm se dobijo po vseh knjigarnah in trgovinah s papirjem. Koledarja sta lično vezana in tiskana na dobro limenem papirju. Naročniki jih prejmejo pri

Zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani,
Wolfova ulica št. 1.

Stavbene parcele

v Sp. Šiški, ob Celovški cesti so naprodaj.

Pojasnila daje **Franc Orehek**, pos. Sp. Šiška, Nova ul. 247.

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvalejnejše darilo našim malim je:

Mej zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas Din 3.—

Meji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 8.—

Mladi slikar

10 tiskanih predlog zaobarvanje s akvarel-barvami ali pastel-barvami Din 3.—

Črnpeter

storožnana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra Din 3.—

Vse se dobi v:

„Zvezni tiskarni in knjigarni“
v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Beležni koledar 1923.

Dobiva se v Zvezni tiskarni in knjigarni v Ljubljani.

I. JAX & SIN

LJUBLJANA

Gospodstvska cesta

priporoča svojo logo založo:

Pisalni stroji „ADLER“

šivalnih strojev za rodbino in obrt.

Vozna kolosa
Styria, Cirkomp, Orožno kolo (Waffenrad).

Ceniki zastoni in franko.

Za leto 1923

Za leto 1923

BELEŽNI KOLEDAR

v dveh oblikah: v mapi na mizi ležeč in odprt na mizi stoječ.

Cena v mapi Din 20.—, stoječa oblika Din 18.—.

Dobi se v:

„Zvezni tiskarni in knjigarni“

Ljubljana
Wolfova ulica št. 1.

Čevlji tovaren**Peter Kozina & Ko.**

so najboljši in najsolidnejši. Zahtevajte jih povsod!

Glavna zaloga na debelo in drobno

Ljubljana

Breg 20 ter Aleksandrova cesta 1.

Oglasi

v dnevniku „JUTRANJE NOVOSTI“ bodo dosegli največje uspehe. Upeljali bomo tudi takozvane

„MALE OGLASE“

po kolikor mogoče najnižji ceni, da jih bode vsakdo lahko naročil.

Zbirka opernih in operetnih tekstov.

Izšli so sledeči zvezki:

1. Tajnost.
2. Jenufa.
3. Seviljski brivec.
4. Gorenjski slavček.
5. Mefistofeles.
6. Prodana nevesta.
7. Nižava.
8. Vrag in Katra.

Izdala in založila

„Zvezna tiskarna in knjigarna“

v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Vsak zvezek stane
3 Din.

Pisma, račune, kuverte, vizitke

in vse za trgovino in obrt potrebne tiskovine izvršuje lično in poceni

Zvezna tiskarna in knjigarna
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

„Oglašujte v „JUTRANJH NOVOSTIH“! „

Izdaja in tiska „Zvezna tiskarna in knjigarna“ v Ljubljani.